

Winterpret

De krokusvakantie van 2014 hebben wij doorgebracht in Oostenrijk. In het plaatsje Nauders dat op het drielandenpunt Oostenrijk, Italië en Zwitserland ligt.

Op de heenreis dronken we koffie bij de Moezel en ontstond het idee om eens te kijken wat je onderweg allemaal tegenkomt op het gebied van landbouw machines. Hieronder het verhaal.

Kort na de eerste stop bij het uitkijkpunt over de Moezel passeerde we de plaats Boppard en rechts op de heuvel zie je de fabriek van Bomag. Niet direct een landbouwmachine fabrikant maar wel bekend van de wegebouw. Het is een moderne fabriek die ik het verleden bezocht heb.

De eerste machine in 1957 van de BOpparder MACHinen Gesselshaft

Bij het krieken van de dag rijden we op de A 61 door een gebied met veel tuinbouw. Prei en kool wordt er verbouwd en op het land rijden de eerste trekkers met boeren die gebruik maken van het vroege voorjaar.

Op de A61 passeer je bij Speyer een mooie brug over de Rijn. Al een aantal jaren werkt men aan het herstel van deze hangbrug. De plaats Speyer is ook bekend van een basiliek en voor ons veel interessanter een techniek museum. Voornamelijk vliegtuigen en ruimtevaart maar toch ook aandacht voor het ontstaan van de mechanisatie.

Kort na de brug over de Rijn zie je aan de rechterhand een Claas Niederlassung Hockenheim

Tientallen Claas nieuwe en gebruikte oogstmachines zie je op het terrein en ook een aantal gebruikte machines van andere merken.

Veel tijd om te kijken heb je niet want richting Nauders moet je bij Hockenheim de A6 naar het zuiden op rijden. En al direct zie je aan de linkerkant het beroemde race circuit van Hockenheim. Op dit terrein is een Motorsport museum gevestigd.

Wij rijden door want op de laatste vrijdag van februari schiet het lekker op en in een file is niet onze favoriete activiteit.

Bij St. Leon Rot verlaten we de A6 en rijden verder over de A 5 richting Karlsruhe.

Bij de plaats Bruchsal zien we aan de linkerhand de fabrieken van John Deere Duitsland.

Voor de fabriek enkele tientallen cabines en op een heuvel staan een hakselaar en de zwaarste John Deere trekker die in Duitsland wordt geassembleerd.

Bij Karlsruhe gaan we richting Stuttgart. De bakermaat van Mercedes Benz.

De Unimog liefhebbers kunnen beter even doorrijden over de A5. In Gaggenou is een museum van de Universal Motor Gerate.

Een must voor de liefhebbers van de universeel inzetbare machine.

Wij hebben onze weg vervolgd over de A8 en bereiken na een "Baustelle" van 8 kilometer de bakermaat van Mercedes.

In Stuttgart is een museum van het bekende Duitse merk waarin de geschiedenis op een moderne manier wordt verteld.

Wij rijden door naar Ulm en buigen dan af richting Oostenrijk over de E 43 naar Lindau.

We passeren de plaats Memmingen en daar kun je kiezen om over de Fernpass te rijden. Voor de liefhebbers van Fendt is deze route aan te bevelen. Je komt dan redelijk dicht in de buurt van Markoberdorf.

In deze plaats is de fabriek van Fendt gevestigd.

Keuringsstraat Fendt

Wij hebben bij Memmingen rechts aangehouden en bij Leutkirch in Allgau een slaappleats gevonden.

Herbert en Margit Albrecht hebben een oude watermolen omgebouwd tot een woning met daarin 3 appartementen. Heel rustig gelegen met een prachtige visvijver.

Achter de visvijver een forellenkwekerij en omdat het mooi weer was maar even een kijkje genomen.

Herbert heeft een Hanomag 10 E compact shovel van 1992. Er ligt een Perkins dieselmotor in van 26,8 pk

Het machientje start nog prima en is volgens Herbert nog in originele staat

Ook de aanleg van de kweekvijvers heeft Herbert in eigen beheer gedaan. Voor de graafwerkzaamheden werd een Poclain kraan aangekocht. Deze staat nu onder een boom en lijkt niet direct inzetbaar. Volgens Herbert is het een kwestie van de accu erop en deze graafmachine draait weer. We hebben het maar niet

uitgeprobeerd en op aanwijzingen van Herbert zijn we via een bospad naar het dorpje Ausnang gelopen. Daar is volgens Herbert meer te zien op gebied van oldtimers.

Het verhaal klopt want bij de dorpsgrens komen we een Deutz D 25 met aanhanger met brandhout tegen. De eigenaar maakte duidelijk dat hij een foto niet op prijs stelde dus we zijn maar doorgelopen. Bij het passeren van een boerderij zien we een Steyr 9094 met daarachter een 3 schaar wentelploeg.

En achter de schuur een Fordson, waarschijnlijk een Dexta maar de spatborden lijken wel van een Schülter of een MAN. We wilde deze trekker dichterbij bekijken maar een niet al te vriendelijke hond heeft ons weerhouden en we moeten het maar doen met onderstaande foto.

Verder in het dorp passeren we een schuur waar de deur van openstaat en daar hebben we succes. Drie oldtimers en de nodige werktuigen en gereedschappen. Helaas is de eigenaar niet thuis en hebben we alleen met Hans, een huisgenoot, gesproken. In de schuur een Deutz die alleen in de zomer wordt gebruikt voor toertochten en daarvoor

een Allgäier die van onder het stro is gehaald en men weer aan de praat probeert te krijgen.

In de schuur ook een Eicher die men nog regelmatig gebruikt. Je ziet overigens bij veel huizen in de Duitse dorpjes een kleine trekker staan waarmee men voornamelijk transportwerkzaamheden doet. Hout halen in het bos of aan/afvoer van bouwmaterialen.

Helaas wist Hans niet meer te vertellen over mogelijk meer oldtimers en zijn we doorgelopen het dorp in.

Hier staan de boerderijen en de schuren nog echt tot in het dorp en hebben de inwoners geen problemen met de stank.

We lopen langs een veehouderij, een 50 tal koeien en een stal met jongvee. De koeien staan daar nog in een grupstal en het voeren en uitmesten is nog arbeidsintensief.

Naast een Steyr en CaseIH heeft men een Kramer op het erf staan. Deze Kramer met voorlader gebruikt men nog dagelijks bij het voeren en uitmesten van de stallen.

Kramer KL 450 nog dagelijks in gebruik

De fabriek waar deze Kramer is geproduceerd staat in Gutmadingen langs de Donau en dit is dicht bij de Bodensee waar we de volgende dag langs zullen rijden.

Het is een KL 450 Allrad van 1968. Van dit model zijn er 1085 geproduceerd. De motor is een Deutz F3L912 en heeft 45PK.

Kramer trekkers worden niet meer geproduceerd maar het merk bestaat nog wel. In de fabrieken worden minigravers en kleine wielladers geproduceerd.

In het dorp van enkele honderden inwoners zijn wel twee restaurants. We besluiten wat te eten en in de hal van het restaurant lopen we tegen een poster van de Great Dorset Steam Fair. We hadden dus voldoende gesprekstof om over te praten.

Het bier en de schnitzels smaakten overigens goed.

Op zaterdag zijn we na een overdadig ontbijt en met de beste wensen richting Bregrenz en de Oostenrijkse grens gereden.

Het was mooi weer en niet te druk dus dan zie je meer langs de weg. In deze omgeving staan verschillende fabrieken van het bekende merk Liebherr. Grote bouwkransen torenen hoog boven de gebouwen uit en ook een terrein met wielladers en andere Liebherr voertuigen.

Een van de zonen van de oprichter van Liebherr is ook actief geweest in de landbouw. Onder de naam MaLi

(Markus Liebherr) heeft men gebaseerd op Schluter techniek de Li-Trac geproduceerd.

Li Trac van MaLi

De weg die ons naar het drielandenplaatsje Nauders brengt gaan via de Arlberg route. Veel tunnels en opstoppingen.

Tegen 11.00 rijden we door de Landeck tunnel en zijn dan nog een halfuurtje van onze wintersport vakantie.

We passeren het plaatsje Pfunds en daar zien we een landbouwmechanisatie bedrijf. Ons eerste uitstapje tijdens de vakantie.

Achter op het terrein een drietal een assers trekkers, twee Agria en een Rapid.

Rapid is een Zwitserse fabrikant van bergvoertuigen waaronder een assers die voornamelijk worden ingezet voor maai en hooi werkzaamheden en de afvoer van het hooi naar de boerderijen. In Oostenrijk worden de boerderijen ook modern en zie je steeds minder een assers in bedrijf. De Agria die we zagen heeft een stuurinrichting met stuurwiel. Ook deze een assers heeft de nodige bedrijfsuren.

Achter de een asser een kar met aangedreven achteras.

De handelaar vond het wel grappig dat een Nederlander interesse heeft in deze oude machines en er was geen bezwaar om wat foto's te maken.

Op het terrein ook een Steyr KL I

Volgens de handelaar zo uit het werk ingeruild.

En gebroederlijk naast elkaar een IHC en een Fendt

De Inter is een 745XL met een 4 cilinder dieselmotor 72 Pk bouwjaar 1982. De trekker is erg goed onderhouden, ook het cabine interieur is origineel en er is niets gescheurd of kapot. De Fendt is een Farmer

201S met de bekende cabine waarvan de voorruit ver naar voren opengaat.

Onder de motorkap een Deutz 3 cilinder diesel van 45 pk. Ook deze trekker is goed onderhouden en ziet er nog strak uit. Oostenrijkers gaan goed om met hun machines.

Onze tweede uitstapje was een mooie wandeling die ons over de Reschenpass naar Italië brengt. Onderweg passeren we een paardenfokker en op het hek onmiskenbaar de Friese vlag. Dat geeft een Nederlander natuurlijk een goed gevoel. Oostenrijkers die de mooie Friese paarden weten te waarderen.

Onderweg komen we ook een Pistenbulley tegen. Zonder deze voertuigen is het amper mogelijk om de skipistes te prepareren voor de duizenden Nederlanders die jaarlijks de sneeuw op zoeken.

Een Pistenbulley heeft brede tracks en voorop een sneeuwschuif die het wandelpad of skipiste vlak schuift. Achter de machine een frees die de sneeuw stukken losmaakt en vervolgens aandrukt zodat er een vlak en strakke sneeuw laag op de helling blijft liggen. Het rijden met een Pistenbulley vergt de nodige kennis en je moet niet bang aangelegd zijn. Een helling op of afrijden geeft een heel apart gevoel.

De Pistenbulleys zijn voorzien van verschillende werklampen. De machines worden immers voornamelijk in de avond of nacht ingezet.

De Reschenpass loopt dus van Oostenrijk naar Italië en via een paar uitlopers kunnen je ook naar Zwitserland rijden. Een paar kilometer voor Nauders is de pas erg smal en daar is een fort tegen de berg gebouwd waarmee in de oorlog een eenvoudige controle op de doorgang uit te voeren is.

Het fort is nu een monument en er is een museum gevestigd.

Bij het museum ook een aantal tanks en houwitser die gebruikt zijn bij de verdediging van deze pas.

Bij de grensovergang van Oostenrijk naar Italië is duidelijk te zien dat door een eenwording de grenzen vervaagd zijn. De gebouwen staan er nog meer zien er verwaarloosd uit. Een paar douaniers en medewerkers van nog enkele expeditie kantoren zijn aanwezig de wegrestartjes zijn in de winter gesloten. Er zijn wel een paar hotels en daar is nog volop bedrijvigheid.

Om de sneeuw te ruimen heeft men een New Holland TN met frontlader en een schuif/bak in de hefinrichting.

Het verschil tussen Oostenrijk en Italië is duidelijk te zien, ook in het straatbeeld.

Een typische Italiaanse driewieler zien we in Resia het eerste plaatsje aan de Italiaanse kant van de grens.

De volgende dag zijn we naar het plaatsje Samnoun in Zwitserland gereden. Een genot om daar te tanken, Euro 95 kost daar 1,12. Helaas hebben we geen 1000 liter tank in de auto en moeten we ons tevreden stellen met een volle tank. Samnoun is een

wintersportplaatsje maar vooral bekend om het taxfree shoppen.

Bij een hotel staat een Rolba sneeuwruimer bouwjaar midden 50er jaren. We konden geen typeplaatje ontdekken. Maar de machine wordt in de wintermaanden dagelijks gebruikt

Rolba is een Zwitserse onderneming die in 1949 is opgericht in Wetzikon in het kanton Zurich. Het bedrijf specialiseerde zich op het gebied van machines voor onderhoud aan wegen en terreinen. In het Duits "Kommunalfahrzeuge" naast sneeuwruimers ook veegmachines en Pistenbulleys. Sedert 1994 behoort Rolba volledig onder de Bucher groep.

Een paar meter verder staat een sneeuw trekker geparkeerd.

Het is een Zweedse machine van de landbouwmachine fabrikant AB Westerasmaskiner. De machine is van 1958. De sneeuw trekker is voorzien van een speciale stuurinrichting waarmee je het voertuig kunt sturen alsof je in een auto zit.

De motor is een VW boxer die 45 pk kan leveren.

De sneeuwtrekker die wij hebben bekeken is van het type ST4 en heeft het serienummer 01180

De toegang tot de cabine gaat via een deur aan de achterkant. Alleen de chauffeur heeft een stoel, de passagiers zitten op banken aan de kant van de cabine.

Terwijl de dames winkel in en uit lopen valt mijn ook op een bordje dat verwijst naar een heemmuseum.

Gratis toegankelijk en je ziet daar de werktuigen en gereedschappen die door de Zwitsers ontwikkeld zijn om ook in de bergen gewassen te verbouwen en te oogsten.

Het museumpje staat bomvol en je kunt de meeste voorwerpen alleen via glas bekijken.

Buiten staat een hakselmachine maar er is niemand die ons kan vertellen waarvoor deze werd gebruikt.

Tegen de muur zien we een bergploeg zoals deze in het verleden werd gebruikt. Getrokken door de mens een koe, os of paard.

Dergelijke werktuigen zie je in veel dorpen tegen de gevel van de boerderijschuren hangen het hangt er droog en blijkbaar heeft men weinig last van houtworm want het ziet er naar uit dat het direct gebruikt kan worden.

Bij de ingang staat enkele vierwielige wagens met spaakwielen. Deze werden gebruikt voor bergtransport. Zowel de voor als achteras kunnen sturen en dit maakt de wagens erg wendbaar.

In de bergen kun je niet zonder goede remmen en dit is bij deze wagens opgelost door een balk die tegen de voorwielen wordt gedrukt.

Een mooi plaatsje dat per auto of per gondel via Ischle bereiken is. Natuurlijk wel je paspoort meenemen want je verlaat natuurlijk wel Europa.

In Samnoun zagen we ook nog een Claas trekker. De chauffeur had waarschijnlijk liever een Steyr want het Claas groen is vervangen door het Steyr Rood Wit.

Op de weg terug passeren we in Oostenrijk een boerderij waar de gereedschappen mooi onder de dak overstek hangen.

In de loop van de week besluiten we een rondje te lopen door het dorpje Nauders om eens te kijken wat er allemaal te zien is.

Het eerste interessante object dat we zien is een AEBI bergvoertuig

Bij veel bergboeren in gebruik voor transport maar ook voor de hooibouw. De meeste machines hebben eenvoudige op en afbouw mogelijkheden zodat er ook een opraapwagen gemonteerd kan worden.

Aebi is een Zwitserse fabrikant van bergmachines en machines voor wegen onderhoud. Aebi hoort tot de

Duitse Schmidt groep. Tot deze groep hoort ook de Nederlandse fabrikant NIDO bekend van veegmachines en gladheid bestrijding voertuigen.

Aan het eind van het dorp woont duidelijk een oldtimer verzamelaar.

Er staat van alles op het terrein rond de schuren. Je kunt zo binnenlopen maar er is niemand te zien.

Op het terrein een International 433 die breder op de banden is gezet. Waarschijnlijk om stabiel te zijn.

De 433 is een trekker uit de Duitse IHC fabrieken

De 433 is gebouwd vanaf 1975 tot 1985 en daarna nog 5 jaar als Case IH. Totaal zijn er van dit model ruim 17.000 geproduceerd. De motor is een 3 cilinder IHC die 35 PK levert.

Achter de 433 staat een hooi en stropers van het fabricaat L.SGORBATI.

Bij de schuur een Steinbock hooibouw machine

De fabrikant van de Steinbock bergtrekkers is de firma Anton Gottfried Fahrzeugbau uit Salzburg.

Verder op het terrein een Hurlimann H-362.

Deze trekker komt uit de SAME stal, voorzien van een 3 cilinder SAME 3.OL diesel motor, levert 60 PK en de trekker die hier staat is van 1992.

Ziet er goed onderhouden uit en ook deze boer bevestigd dat de Oostenrijkers zuinig zijn op hun machines.

De verzamelaar heeft een Unimog 1200, deze universele trekker is van 1981 en heeft een 125 PK Mercedes OM 352 A turbo 6 cilinder diesel motor.

De banden zijn wat glad maar verder ziet de machine er goed uit. Achter de Unimog een John Deere Back Hoe loader. Deze staat duidelijk al enkele jaren in de parkeerstand.

Bij deze verzamelaar ook de nodige werktuigen onder zeilen en door de kieren in een deur ook in de schuur.

Alles staat open maar we hebben niemand gesproken.

Er staat een bankje en in de zon eten we een broodje tot we een pomp horen die een giertank aan het

vullen is. We krijgen weer zin om op zoek te gaan naar de landbouw in Nauders en na 500 meter zien we waar het geluid vandaan komt. Een Veehouder heeft een Steyr met daarachter een giermenger en pomp.

Deze wordt gebruikt om een Geba giertank te vullen die door een Steyr 9100 naar het land wordt gereden.

Als je in de winter naar de bergen gaat dan is het aan te raden om sneeuwkettingen mee te nemen. Mooi om te zien dat ook voor trekkers er volop sneeuwkettingen worden gebruikt. De kettingen voor de Steyr 9100 hangen over een bankje.

Ook bij deze boerderij zien we niemand behalve een pony die veel interesse heeft voor de lens van mijn camera.

We lopen verder en zien een vrij nieuwe SAME trekker met een flinke bak aan de voorlader.

De veehouder heeft een kleine stal, 20 bergkoeien en wat jongvee. Om de stal uit te mesten wordt via een smalle deur met een kruiwagen de mest naar buiten gereden en in de bak van de voorlader gekiept. Als de bak vol is rijdt de veehouder naar een veldje buiten het dorp waar elke veehouder een eigen plaats heeft om de mest te deponeren.

We praten wat met de veehouder en proberen te achterhalen of het goed boeren is in Oostenrijk, immers nieuwe trekker en maar 20 koeien? De boer doet er het zwijgen maar toe en als we hem de volgende dag tegenkomen op een bergterras zien we dat de boer de tafels aan het afruimen is.

Naast Steyr is natuurlijk Lindner het merk van de Oostenrijkers. Hoe we ook rondkijken we komen er geen tegen. Of toch op de laatste dag zien we een Lindner Unitrac 78L.

De Lindner L 78 wordt gebruikt als transport trekker bij de bergbanen Nauders.

Op de wandeling terug naar het dorp Nauders zien we nog een Lindner het is een 1750.

Het is een trekker uit 1992 voorzien van een watergekoelde Perkins diesel motor van 72 PK. De versnellingsbak en achteras zijn van Steyr.

Mijn mede vakantiegangers hebben wel genoeg trekkers gezien en willen naar de apre ski. Dat kan in Nauders prima in de, hoe kan het ook anders, Trekker bar.

Een Linder oldtimer is in het midden gedeeld. De achterbrug staat buiten en de motor met vooras staan binnen. Na een aantal Stiegl Pilsners besluiten we onze winterpret tussen de trekkers. Volgend jaar weer! Kees Roovers - Hoeven